

Letter to Editor

My health, My right: World Health Day 2024

Bitā Bijari ^{*}

ABSTRACT

Despite marked improvements in the health index in recent years, the right to health of millions of people is under increasing threat. The right to health is everyone's right to enjoy the highest attainable physical and mental health standards. It is closely linked to the realization of other human rights. The right to health encompasses access not only to health services but also to economic stability, quality education, employment, housing, suitable living facilities, and other aspects that contribute to health. To overcome these challenges, the theme of World Health Day 2024 has been selected as "My Health, My Right." This year's theme was selected to champion the right of everyone, everywhere, to have access to quality health services, education, and information, as well as healthy drinking water, clean air, good nutrition, quality housing, good working and environmental conditions.

Keywords: Health, Health Right, World Health Day

Citation: Bijari B. [My health, My right: World Health Day 2024]. J Birjand Univ Med Sci. 2024; 31(3): 256-260. [Persian]

DOI [10.61186/JBUMS.31.3.256](https://doi.org/10.61186/JBUMS.31.3.256)

Received: May 18, 2024

Accepted: June 26, 2024

¹ Community Medicine Department, Cardiovascular Diseases Research Center, Birjand University of Medical Sciences, Birjand, Iran

***Corresponding author:** Community Medicine Department, Cardiovascular Diseases Research Center, Birjand University of Medical Sciences, Birjand, Iran

Tel: + 9832381506

Fax: + 985632381509

E-mail: Bitā.bijari@yahoo.com

«سلامت من، حق من»: شعار سازمان جهانی بهداشت در سال ۲۰۲۴

بی‌تا بیجاری ^۱id*

چکیده

علی‌رغم بهبود شاخص‌های مربوط به سلامتی در سال‌های اخیر، حق سلامت میلیون‌ها نفر، در سراسر جهان به‌طور فزاینده‌ای در معرض تهدید قرار می‌گیرد. حق سلامتی، حق هر کس برای برخورداری از بالاترین استانداردهای قابل دستیابی سلامت جسمی و روانی است. حق سلامتی ارتباط تنگاتنگی با تحقق سایر حقوق بشر دارد. حق بر سلامت نه تنها شامل دسترسی به خدمات بهداشتی، بلکه دسترسی به ثبات اقتصادی، آموزش باکیفیت، اشتغال، مسکن، امکانات زندگی مناسب و سایر جنبه‌هایی است که به سلامت کمک می‌کند. برای رفع چنین چالش‌هایی، موضوع روز جهانی بهداشت برای سال ۲۰۲۴ «سلامت من، حق من» انتخاب شده است. این شعار برای حمایت از حق هر فرد در هر جایی برای دسترسی به خدمات بهداشتی با کیفیت، آموزش و اطلاعات، همچنین آب آشامیدنی سالم، هوای تمیز، تغذیه خوب، مسکن باکیفیت، شرایط کاری و محیطی مناسب انتخاب شده است.

واژه‌های کلیدی: سلامت، حق سلامت، روز جهانی بهداشت

مجله علمی دانشگاه علوم پزشکی بیرجند. ۱۴۰۳؛ ۳۱(۳): ۲۶۰-۲۵۶

دریافت: ۱۴۰۳/۰۲/۲۹ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۴/۰۶

^۱ گروه پزشکی اجتماعی و خانواده، مرکز تحقیقات بیماری‌های قلب و عروق، دانشگاه علوم پزشکی بیرجند، بیرجند، ایران

*نویسنده مسئول: گروه پزشکی اجتماعی و خانواده، مرکز تحقیقات بیماری‌های قلب و عروق، دانشگاه علوم پزشکی بیرجند، بیرجند، ایران
آدرس: خراسان جنوبی - بیرجند - خیابان غفاری - دانشگاه علوم پزشکی بیرجند - دانشکده پزشکی - گروه پزشکی اجتماعی و خانواده
تلفن: ۰۵۶۳۲۳۸۱۵۰۶ نمابر: ۰۵۶۳۲۳۸۱۵۰۹ پست الکترونیکی: Bita.bijari@yahoo.com

سرديير محترم

ميثاق بين‌المللي حقوق اقتصادي، اجتماعي و فرهنگي ۱۹۶۶ تصريح شده است (۳).

سازمان جهاني بهداشت براي سال ۲۰۲۴ شعار My Health, My Right (سلامت من، حق من) را در نظر گرفته است که بر اهميت حق دسترسي به خدمات بهداشتي و حفظ سلامت فردي تاکيد دارد. علت انتخاب اين عنوان به اين دلایل می‌باشد: در سراسر جهان، حق سلامت ميليون‌ها نفر به‌طور فزاینده‌ای در معرض تهديد قرار گرفته است. بيماري‌ها و مشکلات بهداشتي به‌عنوان عوامل اصلي مرگ و ناتواني مطرح هستند. در کنار آن منازعات و جنگ‌ها نيز موجب مرگ، درد، گرسنگي و استرس رواني می‌شوند. استفاده از سوخت‌هاي فسيلى همزمان، بحران‌هاي اقليمي را شدت بخشيده و حق استفاده از هواي تميز را براي ما از بين برده، به‌طوري‌که آلودگي هوا هر ۵ ثانيه جان يك نفر را می‌گيرد (۲).

سلامت در قانون اساسي حداقل ۱۴۰ کشور از جمله ۲۰ کشور منطقه مدیترانه شرقی به‌عنوان حقوق بشر شناخته شده است. با اين حال، در بسياري از کشورها اجرا نمی‌شود. در نتيجه، حق سلامت ميليون‌ها نفر در سطح جهان به‌طور فزاینده‌ای در معرض تهديد قرار می‌گيرد. حداقل ۴/۵ ميليارد نفر - بيش از نيمي از جمعيت جهان - به‌طور کامل تحت پوشش خدمات بهداشتي ضروري نيستند (۲).

حق سلامتي ارتباط تنگاتنگي با تحقق ساير حقوق بشر دارد و بر آن تكيه دارد. اين حقوق شامل حقوق زندگي، غذا، مسكن، كار، تحصيل، حريم خصوصي، دسترسي به اطلاعات، آزادي از شکنجه و آزادي اجتماعات و رفت و آمد است. حق بر سلامت نه تنها شامل دسترسي به خدمات بهداشتي، بلکه دسترسي به ثبات اقتصادي، آموزش با کيفيت، اشتغال، مسكن، امکانات زندگي مناسب و ساير جنبه‌هايي است که به سلامت کمک می‌کند. فقيرترين، تبعيض‌آميزترين و به حاشيه رانده‌شده‌ترين افراد تحت تأثير نابرابري‌هاي اجتماعي و موانع دسترسي به مراقبت‌هاي بهداشتي هستند که تأثيرات فاجعه‌باري بر سلامت و رفاه آن‌ها دارد (۲).

مرکز کنترل و پيشگيري از بيماري (CDC⁶) نابرابري‌هاي سلامت (Health Disparity) را «تفاوت‌هاي قابل اجتناب در بار بيماري‌ها، آسيب، خشونت، يا فرصت‌هاي دستيابي به سلامت

از آغاز قرن جديد، جهان شاهد پيشرفت‌هاي قابل توجهي در سلامت مردم در سطح جهان بوده است. مرگ و مير کودکان به نصف و مرگ و مير مادران به ميزان يك سوم کاهش يافته است و بروز بسياري از بيماري‌هاي عفوني از جمله HIV¹، سل (TB²) و مالاريا، همچنين خطرات ناشي از مرگ زودرس ناشي از بيماري‌هاي غيرواگير و صدمات کاهش يافته است.

اميد به زندگي در هنگام تولد از ۶۷ سال در سال ۲۰۰۰ به ۷۳ سال در سال ۲۰۱۹ افزايش پيدا کرده است. با اين حال، پيشرفت سريعي که براي بسياري از اين شاخص‌هاي مربوط به اهداف توسعه (MDGs³) وجود داشته به‌طور قابل توجهي از سال ۲۰۱۵ متوقف شده است؛ لذا کاهش وجود داشته ولي سرعت کاهش کم شده است. افت ساليانه در شاخص‌هايي مانند نسبت مرگ و مير، ميزان مرگ و مير نوزادان و کودکان زير پنج سال، مرگ و مير زودرس ناشي از بيماري‌هاي غيرواگير عمده، خودکشي و نرخ مرگ و مير ترافيك جاده‌اي مشاهده می‌شود (۱).

علي‌رغم کاهش در معرض قرار گرفتن بسياري از عوامل خطر سلامتي مانند مصرف دخانيات، آب ناسالم و سوء تغذيه و ديگر عوامل اين پيشرفت کافي نبوده و مواجهه با عوامل خطري مانند مصرف الکل و فشار خون بالانگران کننده است. ۹۹٪ جمعيت جهان سطوح ناسالم ذرات ريز (PM⁴) را تنفس می‌کنند، شيوع چاقی رو به افزايش بوده و هيچ نشانه‌اي از کاهش شيوع آن وجود ندارد (۱).

از زماني که سازمان جهاني بهداشت (WHO⁵) در سال ۱۹۴۸ تاسيس شد، حق مردم براي برخورداری از سلامت در مأموريت آن سازمان -براي ارائه سلامت براي همه- نقش اساسي داشته است. حق سلامت در همان سال در اعلاميه جهاني حقوق بشر به ثبت رسيده است (۲).

حق سلامتي، حق هر کس براي برخورداری از بالاترين استانداردهاي قابل دستيابي سلامت جسمي و رواني است که در

¹ Human Immunodeficiency Virus

² Tuberculosis

³ Millennium Development Goals

⁴ Particulate pollution

⁵ World Health Organization

⁶ Centers for Disease Control and Prevention

مطلوب بین گروه‌ها و جوامع نژادی، قومی و دیگر جمعیتی که از نظر اجتماعی محروم هستند» تعریف می‌کند. نابرابری در مراقبت‌های بهداشتی معمولاً به تفاوت‌های بین گروه‌های مختلف اقتصادی اجتماعی در پوشش بیمه درمانی، مقرون به صرفه بودن، دسترسی و استفاده از مراقبت و کیفیت مراقبت اشاره دارد. اصطلاحات «نابرابری سلامت» و «نابرابری» نیز گاهی برای توصیف تفاوت‌های ناعادلانه استفاده می‌شوند (۴).

بر اساس مطالعه‌ای در خصوص شاخص‌های امید زندگی و امید زندگی سالم در ۲۰۴ کشور دنیا بر مبنای شاخص جمعیت شناختی - اجتماعی (SDI¹) در سال ۲۰۱۹ انجام شد، شکاف قابل توجهی در سطوح مختلف SDI مشاهده شد. امید زندگی (LE²) و امید زندگی سالم (HLE³) در زنان با سطوح پایین SDI به ترتیب (۶۷/۶-۶۶/۸) (CI: ۶۷/۳-۵۷/۹) و (۵۶/۶-۵۷/۴) سال بود و نابرابری در طول عمر و نابرابری در طول عمر سالم به ترتیب ۱۶/۷ و ۱۴/۴ سال بود. در حالی که در سطوح بالای SDI امید زندگی (LE) و امید زندگی سالم (HLE) در زنان به ترتیب (۸۳/۶-۸۳/۷) (CI: ۸۳/۷-۷۰/۷) و (۶۹/۳-۷۰/۷) سال بود. همچنین اختلاف‌هایی در LD⁴ و HLD⁵ بین مردان و زنان وجود داشت (۵).

پرداختن به نابرابری‌های مراقبت‌های سلامت یک تلاش پیچیده و درازمدت است که نیازمند رویکردی چندوجهی است که شامل تغییر سیاست‌ها، ابتکارات بهداشت عمومی و تغییرات فرهنگی در سیستم مراقبت‌های بهداشتی است. دسترسی به منابع ضروری، مانند غذای سالم، مسکن و حمل و نقل ایمن در بهبود نابرابری‌های بهداشتی بسیار مهم است. شواهد نشان داده است که افراد با دسترسی محدود به این منابع ممکن است برای حفظ یک سبک زندگی سالم و مدیریت شرایط مزمن تلاش کنند. تلاش‌ها برای رسیدگی به نابرابری‌های مراقبت‌های بهداشتی باید شامل اصلاحات جامع مراقبت‌های بهداشتی، از جمله گسترش پوشش بیمه سلامت، بهبود زیرساخت‌های مراقبت‌های بهداشتی، افزایش دسترسی به مراقبت‌های اولیه و تقویت عدالت سلامت باشد (۶).

برای رفع چنین چالش‌هایی، موضوع روز جهانی بهداشت برای سال ۲۰۲۴ «سلامت من، حق من» انتخاب شده است. این شعار برای حمایت از حق هر فرد در هر جایی برای دسترسی به خدمات بهداشتی باکیفیت، آموزش و اطلاعات، همچنین آب نوشیدنی ایمن، هوای تمیز، تغذیه خوب، مسکن باکیفیت، شرایط کاری و محیطی مناسب رهایی از تبعیض، انتخاب شده است (۲).

¹ Social Development Indicator

² Life Expectancy

³ Healthy Life Expectancy

⁴ Life Disparity

⁵ Healthy Life Disparity

منابع

- 1- World Health Organization. World health statistics 2023: Monitoring health for the SDGs. sustainable development goals. [cited 19 May 2023]. Available at: <https://iris.who.int/handle/10665/367912>. License: CC BY-NC-SA 3.0 IGO
- 2- World Health Day 2024: My health, my right. 2024. [cited 2024 8 April]. Available at: <https://www.emro.who.int/world-health-days/2024/index.html>
- 3- Joint United Nations Programme on HIV/AIDS. My health, my right: World AIDS Day, 1 December 2017. [cited 2017 03 November]. Available at: <https://www.unaids.org/en/resources/documents/2017/myhealth-myright>
- 4- Kendal O, Artiga S. Disparities in health and health care: 5 key questions and answers. Kaiser Family Foundation. 2023 Apr 21; 11. URL: <https://www.kff.org/racial-equity-and-health-policy/issue-brief/disparities-in-health-and-health-care-5-key-question-and-answers/>
- 5- Zheng Y, Canudas-Romo V. Global health inequality: analyses of life disparity and healthy life disparity. Eur J Public Health. 2024; 34(2): 225-9. DOI: [10.1093/eurpub/ckae010](https://doi.org/10.1093/eurpub/ckae010)
- 6- Hickson SV. Healthcare disparities. Clinics in Integrated Care. 2024; 22: 100181. DOI: [10.1016/j.intcar.2023.100181](https://doi.org/10.1016/j.intcar.2023.100181)